

Патлаха В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ Й ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА
МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ
ЗА УМОВ ПАНДЕМІЇ COVID-19**

Суб'єкти малого та середнього підприємництва є важливою складовою частиною та рушійною силою економіки держави, адже забезпечують зайнятість для багатьох громадян і займають значуще місце у формуванні доходів. До того ж вони здатні швидко адаптуватися до нових умов, оскільки їхня діяльність напряму пов'язана з потребами та попитом споживачів, проте це може впливати на соціально-економічні зміни в країні як позитивно, так і негативно.

Нестабільність в період кризи значно позначається на діяльності підприємств малого та середнього бізнесу. В Україні цей сегмент економіки функціонував доволі проблематично ще до запровадження карантинних обмежень, обумовлених пандемією COVID-19. Це пов'язано з тим, що не всі, закладені державою на рівні законодавчих актів, норми на підтримку суб'єктів малого та середнього підприємництва діють на практиці.

На початку 2020 року світова економіка, включаючи Україну, ввійшла у стан рецесії у зв'язку з поширенням вірусу COVID-19. Для запобігання поширенню пандемії в березні 2020 року були введені жорсткі карантинні обмеження, в тому числі й на функціонування діяльності підприємств. [5, с.51.] Особливо вразливими до економічних наслідків пандемії виявилися саме представники малого та середнього бізнесу [3]. Багато підприємств, зазнавши численних збитків, вимушені були припинити роботу. Інші знайшли вихід зі скрутного становища шляхом впровадження та чіткого дотримання протиепідемічних заходів, затверджених Міністерством охорони здоров'я України, або ж переведенням своєї діяльності в режим «онлайн». Останнє не тільки врятувало суб'єкти господарювання від значних втрат, а й відкрило нові інноваційні можливості. Але, для тих, хто зумів зберегти свій бізнес постала низка проблем. З огляду на те, що малі та середні підприємства відіграють ключову роль в економіці, але не можуть дозволити собі працювати певний період у збиток, адже не мають достатніх запасів, вони потребують реальної підтримки з боку держави. Верховна Рада та Кабмін ухвалили пакети законодавчих змін спрямовані підтримати українців та їхній бізнес під час протидії розповсюдженню коронавірусної хвороби, які передбачають низку тимчасових заходів. Вони стосуються податкових послаблень, звітності бізнесу, скасування деяких платежів та кредитування. [4] Але практика показала, що скористатися державними нововведеннями може бути не тільки проблематично, а й навіть не завжди можливо. Це пов'язано з рядом обмежень до таких урядових програм. Законом України №3275 впроваджене поняття «часткове безробіття», пов'язане з дією карантинних заходів. Роботодавці малих та середніх підприємств, які потрапляють під цю категорію мають змогу отримати допомогу по частковому безробіттю. [2] Також Постановою Кабінету

Міністрів України від 27 травня 2020 р. № 534 було затверджено Державну програму на 2020 –2022 роки. [1] Нею передбачена підтримка малого та середнього бізнесу, а саме:

1) вирішення проблеми з ліквідністю за допомогою збереження робочих місць, полегшення доступу до фінансів та скорочення витрат;

2) розширення доступу до ринків за допомогою спонукання малого та середнього бізнесу до реалізації заходів із соціально-економічного розвитку окремих територій;

3) здійснення оптимізації регулювання та полегшення адміністративних процедур для малого та середнього бізнесу, створення ефективної інфраструктури підтримки підприємництва [1].

Отже, за сучасних надскладних умов, що склалися не тільки в Україні, а й загалом у світі, і до того проблемне питання щодо діяльності малого та середнього бізнесу стало дуже актуальними. Суб'єкти малого та середнього підприємництва беззаперечно являють собою підґрунтя для відновлення та нормального функціонування економіки країни. Тому на державному рівні надважливим є забезпечення сприятливого середовища для здійснення ефективної та прибуткової діяльності для даного сектору. Але разом з тим необхідне чітке здійснення інноваційної політики конкретно на підприємстві, що дозволить швидше адаптуватись до змін та нововведень, які диктує сьогодення. У комплексі такі дії зможуть стати опорою для відновлення та розвитку малого й середнього підприємництва в Україні, і разом з тим для стабілізації вітчизняної економіки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 27 травня 2020 р. № 534. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-programi-stimulyuvannya-ekonomiki-534-270520>
2. Держава допоможе виплачувати зарплату найманим працівникам малого бізнесу під час карантину/Прес-служба Мінекономіки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=7b41e360-edcd-4de9-a82c-f354b22600b1&title=DerzhavaDopomozheViplachuvatiZarplatuNaimanimPratsivnikamMalogoBiznesuPidChasKarantinu>
3. Еро О. Як врятувати малий бізнес в умовах карантину? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://delo.ua/opinions/jak-vrjativati-malij-biznes-v-umovah-karantinu-367890/>
4. Квицинская М. В неравных условиях: как государство (не) спасает малый бизнес на карантине. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/05/8/660263/>
5. Пустовіт А. І. Аналіз функціонування підприємств малого бізнесу у період кризи 2020 року / А. І. Пустовіт // Збірник наукових праць ДонНАБА. – 2020. – № 2. – с.51. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://donnaba.edu.ua/journal/images/2-2020-20/48-53.pdf>